

HYGIEENISEN SIIVOUKSEN KÄYTÄNNÖT

Siivouksen tarkoitus on poistaa likaa ja mahdollisia tautia aiheuttavia bakteereja ympäristöstämme. Tarkoitus ei ole saada steriiliä ympäristöä vaan katkaista bakteerien lisääntyminen säännöllisellä puhdistamisella ja ehkäistä biofilmin muodostumista, joiden suojassa bakteerit saavat rauhassa elää ja lisääntyä. Tässä ohjeessa on lyhyesti kerrottu mitä on biofilmi ja miten voit ehkäistä sen syntyä sekä miten voit noudattaa helposti hyvää hygienistä siivousta. Neuvotaan myös siivousvälineiden ja puhdistusaineiden valinnassa.

Kaiken siivouksen A ja O ovat puhtaat ja oikein säilytetyt työvälineet. Likaisissa siivousvälineissä on bakteereille oivat oltavat. Lisäksi likaisilla siivousvälineillä siirretään vain likaa paikasta toiseen eikä poisteta sitä. Siivousvälineet kuivuvat väärin säilytettyinä hitaasti jos ollenkaan, jolloin niiden kosteudessa on bakteereille ihanteelliset oltot ja liasta bakteerit saavat ravintonsa. Kun välineet ovat helposti huollettavia ja ne pidetään puhtaana ja kuivana, bakteerien kasvulle ei ole edellytyksiä.

Biofilmi

Biofilmi on kerrostuma tai kalvo, jonka alla bakteerit voivat elää ja lisääntyä. Se koostuu liasta ja bakteerien aineenvaihduntatuotteista. Biofilmit voivat olla näkymättömiä tai näyttäytyä pinttynään likana. Biofilmeihin ei desinfektioaineet tehoa, koska kalvopinta suojelee bakteereja. Biofilmin poistaminen voi

olla työlästä ja sen saa puhdistettua vain mekaanisen hankauksen avustuksella. Yleisiä biofilmin muodostumispaikkoja ovat erilaisista osista koostuvat laitteet kuten esimerkiksi siivutuskone yms., kuluneet pinnat ja erilaiset nurkat taustat, välit ja raot.

Kuva 1. Biofilmiä voidaan ehkäistä mekaanista hankausta käyttämällä.

Biofilmin muodostumista voi ehkäistä säännöllisellä puhtauden ylläpidolla, puhdistusaineiden oikealla annostelulla, kuluneiden pintojen ja työvälineiden uusimisella ja mekaanista hankausta säännöllisin väliajoin käyttämällä. Laitteet kannattaa purkaa osiin niiltä osin kun se on mahdollista ja tehdä perusteellinen, mekaaniseen hankaukseen perustuva puhdistus säännöllisesti esim. harjan avulla.

Siivousaineet

Siivousaineet tulee valita käyttötarkoituksen mukaan. Happamat aineet ovat tarkoitettu kalkki- ja saippuajäämien poistoon, emäksiset rasvalian poistoon. Päivittäiseen ylläpitosiivoukseen riittää neutraali tai heikosti emäksinen puhdistusaine. Desinfektioaineita tulee käyttää vain tarpeeseen ja erilaisten pintojen siivoustarve tulisi kartoittaa riskiperusteisesti jolloin puhdistuksen ja käytettävän aineen käyttö olisi selkeää ja perusteltua.

Kuva 2. pH on siivousaineissa merkittävä tekijä. Liian voimakkaat aineet päivittäisessä käytössä kuluttavat pintoja ja edistävät korroosiota.

Siivousaineiden oikea annostelu ja ohjeiden noudattaminen vähentää siivousaineen pinnoille

kertymistä. Ajan saatossa pinnalle kertyvä puhdistusaine kerää likaa ja saattaa muodostaa biofilmin.

Siivousaineiden valinnassa suositellaan kääntymään ammattilaisille suunnattuja aineita myyviin tahoihin, jotka neuvovat oikeiden aineiden valinnassa, puhdistusaineiden annostelussa ja käytössä. Puhdistusaineiden pakkauskoko kannattaa valita oman käytön mukaan, koska yleensä aineet säilyvät n. vuoden avaamisen jälkeen aineesta riippuen. Jos annostelua noudattaa, litran pullo tiivistettyä puhdistusainetta riittää pitkäksi aikaa.

Siivousvälineet

Parhaita välineitä ovat helposti puhdistettavissa olevat levykehysmopit ja lattiakuivaimet, joista moppi- tai liinaosan saa irrotettua ja pestyä pesukoneessa > 60 °C:ssa ja itse välineen saa pyyhittyä tai pestyä harjan avulla. Lankamoppeja ei suositella niiden huonon lian irrotuskyvyn, puhdistettavuuden ja kuivumisen vuoksi. Moppiin tai teräkuivaimeen kannattaa hankkia useampi vaihtotekstiili esimerkiksi kahden päivän tarpeisiin, jolloin niiden huolto on rullaavaa kun likaiset saadaan pestä ja kuivata puhtaiden käytössä ollessa. Ammattilaisten välineet ovat pitkäikäisiä ja kestävät 90 °C:een pesua lukuisia kertoja toisensa perään.

Kuva 3. Esimerkki ammattilaistason levykehuksesta ja mopista. Levykehyskiä ja moppiosia saa myös tarralla ja erimallisena eri valmistajilta. Mopit mikrokuitua.

Kuva 4. Yksiterä- tai urakumi kuivain toimii niin lattian pyyhinnässä kuin kuivaamisessakin. Lattian puhdistukseen tarkoitettuja mikrokuituliinoja on saatavana myös teräkuivaimeen. Malleja on saatavana eri valmistajilta.

Nykyään suositellaan mikrokuituisia siivoustekstiilejä. Niiden kuiturakenne on huokoinen, joka nappaa lian mukaansa ja sulkee sen kuituun. Parhaiten mikrokuituiset tekstiilit toimivat nihkeinä tai hieman kosteina. Liian märkänä kuidun huokoisuus täyttyy, eikä lika ja bakteerit pääse enää kiinnittymään kuituun. Mikrokuitu auttaa pitämään biofilmin poissa, koska sen kuiturakenne ja kitka irrottavat likaa hyvin. Mikro kuidut kestävät hyvin lukuisia pesukertoja yli 90°C:teen lämpötiloissa. Mikro kuituliinoja kannattaa hankkia erivärisinä eri pisteisiin, esim. keittiö, ruokailusali ja wc-tilat.

Kuva 5. Mikro kuituliinat irrottavat hyvin likaa kuitunsa ansiosta. Kokoja ja malleja on lukuisia erilaisiin käyttökohteisiin. Ammattilaistarvikkeita myyvät yritykset osaavat neuvoa oikeanlaisen liinatyyppin valinnassa.

Päivittäiseen keittiön puhtaanapitoon suositellaan kertakäyttöisiä siivousliinoja jotka tulee vaihtaa päivittäin puhtaaseen.

Kertakäyttöisten siivousliinojen huono puoli on niiden huono lian irrotuskyky. Nopea kuivuminen tekee niistä kuitenkin hyvän välisiivousliinan päivittäiseen keittiötyöskentelyyn. Päivän viimeinen pyyhintä kannattaa tehdä kuitenkin mikrokuituisella puhtaalla liinalla, joka irrottaa pesuainejäämät ja rasvalian.

Siivousmenetelmä

Hygieenisin tapa on kostuttaa valmiiksi sankoon tarvittava määrä puhtaita moppeja tai lattianpyyhintään tarkoitettuja liinoja sekä pöytätasolle tarkoitettut liinat. Likainen moppi tai liina laitetaan omaan sankoonsa ja valmiiksi kostutetuista on helppo ottaa puhdas ja siivoukseen valmis, kostutettu liina tilalle. Jos kuitenkin käytät vanhaa tapaa kastaa liinaa pesuaineliuoksessa, huolehdi pesuaineveden riittävästä vaihtotiheydestä ja vaihda myös siivousliinaa välillä. Yksi liina pystyy keräämään likaa ja bakteereita vain tiettyyn pisteeseen asti.